

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

KESKI-UUDENMAAN SOTE

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän neljäs ja tarkastuslautakunnan viimeinen arviointivuosi on saatu päätökseen. Arviointityössä korostui koronan vaikutukset ja sen tuomat haasteet.

Arviointi perustuu tarkastuslautakunnan tekemään työhön.

Tarkastuslautakunta on koronapandemiasta johtuen pitänyt Teams-kokouksia, joihin on osallistunut useita viranhaltijoita. Tarkastuslautakunta on saanut tilannekatsauksia kuntayhtymän toiminnasta ja palvelutarjonnasta sekä toiminnan kehittämistä.

Kiitämme kaikkia, jotka ovat mahdollistaneet tehtävässämme onnistumisen.

Keusoten alue 21.5.2021

Keski-Uudenmaan SOTE-kuntayhtymä

Keski- **SOTE**
Uudenmaan

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT

- Valtuusto on kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan asettanut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida onko kuntayhtymän toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja huolehtia kuntayhtymän tarkastuksesta sekä valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valmistella kuntayhtymänhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Varsinainen jäsen			Henkilökohtainen varajäsen	
pj. Kristiina Hakala, Nurmijärvi	7/15	KOK	Riina Mattila, Nurmijärvi	8/15
vpj. Liisa Majanen, Järvenpää	15/15	SDP	Emmi Mäkinen, Järvenpää	
Mikael Miettinen, Pornainen 19.12.2019 lähtien	15/15	KOK	Peter de Jong, Pornainen	
Mari Linna, Nurmijärvi	14/15	VIHR	Mikko Vesterinen, Järvenpää Risto Salovaara, Järvenpää 22.9.2020 lähtien	
Lars Pekkanen, Hyvinkää	0/15	SDP	Juha Peltonen, Nurmijärvi	15/15
Tomi Passi, Järvenpää	15/15	KESK	Riikka Reina, Järvenpää	
Jouni Maijala, Nurmijärvi	15/15	PS	Matti Heikkilä, Hyvinkää	

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut KPMG Oy Ab:n HT, JHT tilintarkastaja Kirsi Sova.

Yhtymävaltuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy ja päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Jorma Nurkkala.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

- Tarkastuslautakunta kokoontui 15 kertaa toimikaudella 2020. Tarkastuslautakunta kuuli arviointia varten arviointisuunnitelman mukaisesti seuraavia viranhaltijoita:
  - Pirjo Laitinen-Parkkonen, kuntayhtymän johtaja: 28.1.2021
  - Susanna Pitkänen, vs. palvelujohtaja, terveyspalvelut ja sairaanhoito: 20.8.2020
  - Päivi Tarsia, Talous- ja hallintojohtaja: 20.8.2020, 10.9.2020, 10.12.2020, 28.1.2021, 23.3.2021
  - Monica Hostio, henkilöstöjohtaja: 10.9.2020, 25.2.2021
  - Erja Pentti, palvelupäällikkö: 6.10.2020,
  - Olli-Pekka Alapiessa, vammaispalveluiden päällikkö: 6.10.2020
  - Antti Sarantaus, erityisasiantuntija: 6.10.2020
  - Tiina Salminen, palvelujohtaja: 27.10.2020
  - Suvi Salin lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon päällikkö: 27.10.2020
  - Minna Kairesalo, perhekeskuspalvelujen päällikkö: 27.10.2020
  - Päivi Klami, hankintapäällikkö: 27.10.2020
  - Johanna Kiianmies, vt. ympäri-vuorokautisten palvelujen päällikkö: 26.11.2020
  - Minna Koivumäki, kotona asumista tukevien palvelujen päällikkö: 26.11.2020
  - Antti Ylä-Jarkko, tietohallintojohtaja: 26.11.2020
  - Ritva Rautiainen, vs. tilahallintapäällikkö: 28.1.2021
  - Nina Tommola, aikuisten päihde- ja mielenterveys ja sosiaalipalvelujen päällikkö: 28.1.2021
  - Anu-Kaarina Suonpää, viestintäpäällikkö: 10.9.2020
  - Kristiina Kariniemi-Örmälä, integraatiojohtaja 23.3.2021
  - Paula Kosonen, tartuntataudeista vastaava lääkäri 23.3.2021
  - Miia Seistelä-Kyle, hoitotyön esimies 23.3.2021
  - Ritva Hyvärinen, työsuojelupäällikkö 25.2.2021
  - kuntayhtymän pääluottamusmiehiä (JHL, SuPer, Tehy, Juko, Jyty) 25.2.2021
  - kuntayhtymän työsuojeluvaltuutettuja 25.2.2021
  - Lisäksi tarkastuslautakunta piti yhteisen kokouksen Keusoten jäsenkuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien kanssa 3.11.2020.

EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN PERUSTEELLA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Yhtymähallitus antoi tarkastuslautakunnalle osin tyydyttävät vastineet vuoden 2019 arviointikertomukseen 22.9.2020. Yhtymävaltuusto merkitsi vastineet tiedoksi 29.10.2020.

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin vielä nostaa esille edellisen vuoden arviointikertomuksessa esitetyistä asioista seuraavat suositukset:

1. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarvio tehdään realistiseksi. Tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksessä tuotaisiin esille mihin määrärahoja on käytetty ja mitkä palvelut on tuotettu omana tuotantona ja mitkä ostopalveluina.
2. Tarkastuslautakunta edellyttää, että ikäihmisten ja vammaisten palvelualueiden talousarvion toteutumaluvut esitettäisiin erikseen tilinpäätöksessä palvelualueiden talouden toteutumien seuraamisen mahdollistamiseksi.
3. Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen selvittämään, onko erikoissairaanhoidon palveluiden käyttöön vaikuttanut, että jäsenkuntien asukkaat eivät saa riittävää hoitoa oikea-aikaisesti ja siksi joutuvat käyttämään lopulta erikoissairaanhoidon palveluita.
4. Tarkastuslautakunta kiinnittää jälleen huomiota, että tarkastuslautakunnalle annetussa vastineessa todettua hoito- ja palvelutakuun määräaikojen esittämistä tilinpäätöksessä, ei ole otettu huomioon toiminnallisten tavoitteiden raportoinnissa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että nämä otetaan jatkossa huomioon.

TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Toimintakertomuksessa on esitetty yhtymävaltuuston asettamien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen yhtymän johdon ja strategisen kehittämisen ja tukipalveluiden sekä palvelualueiden osalta.

Palvelualueille oli asetettu talousarviossa käyttötalouden sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi toimintakate. Sitova taloudellinen tavoite jäi toteutumatta Yhtymän johdon ja strategisen kehittämisen sekä tukipalveluiden palvelualueella. Toimintakate toteutui 0,7 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana.

Sitova taloudellinen tavoite toteutui kaikilla muilla palvelualueilla: Ikäihmiset ja vammaiset, Terveyspalvelut ja sairaanhoito sekä Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelut.

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarvion ennusteprosessia kehitetään edelleen.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että talousarvion laadinnassa otetaan huomioon palvelukysynnän ja väestömäärän kasvu sekä muutokset väestörakenteessa erityisesti ikääntyneiden määrän lisääntyminen, jotta talousarviosta saadaan mahdollisimman realistinen.**

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuoden 2020 talousarviossa oli asetettu 10 toiminnallista tavoitetta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteiden toteutumista oli vaikea arvioida tilinpäätöksessä esitettyjen toteutumatietojen perusteella. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminnallisista tavoitteista toteutui seitsemän:

- Asiakas- ja potilaspalautekokonaisuus otetaan käyttöön talousarviovuoden aikana
- Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimeenpano käynnistyy yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Digihyvinvointipalvelujen suunnitelma ja käyttöönotto asteittain
- Tiedolla johtamisen ohjelma otetaan käyttöön
- Keusoten strategiset kyvykkyydet ja osaamiset on tunnistettu ja määritelty
- Innovaatioiden käsittelymalli on valmis
- TKI-ekosysteemi ja tietoekosysteemi rakentaminen on saatu käyntiin (TKI = tutkimus-, kehittäminen ja innovaatio)

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin perusteella tavoitteista jäi toteutumatta osittain tai kokonaan kolme. Tasapainoisen talouden tavoitteen toteutumatta jäämiseen vaikutti koronapandemia, jonka takia kuntien maksuosuudet ylittyivät. Tavoitteen toteutumassa on todettu, että koronakustannukset ja arvioidut tuottomenetykset olivat yhteensä n. 24,5 milj. euroa. Toteutumatta jäi seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

- Tasapainoinen talous
- Palvelurakenteen painopistettä muutetaan ennaltaehkäisevään suuntaan
- Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus on alle 8 %

Tavoitteisiin liitettyjen mittareiden toteutumia ei ollut kaikilta osin tuotu esille tilinpäätöksessä. Osasta asetetuista mittareista puuttui tavoitetaso. Lisäksi tarkastuslautakunta totesi, että tavoitteiden toteutumisia ei tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen perusteella voitu verrata jäsenkuntien välillä.

- **Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen, että asetettujen mittareiden tulee olla selkeitä ja mitattavia sekä tavoitteellisia ja sellaisia mihin omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa.**
- **Tarkastuslautakunta suosittaa, että tavoitteiden toteutumatietojen esittämistapaan tilinpäätöksessä kiinnitetään erityistä huomiota ja tuodaan selkeästi esille, toteutuiko asetettu tavoite vai ei, palvelualueittain ja mahdollisesti myös jäsenkunnittain.**

TOIMINNAN ARVIOINTI

YHTYMÄN JOHTO JA STRATEGINEN KEHITTÄMINEN SEKÄ TUKIPALVELUT

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että palvelualueiden toimintaa sekä johtamista on tehostettu tietohallinnon projekteilla ja tiedolla johtamisen kokonaisuudella. Myös ohjelmistorobotiikan käyttöönottoa ja taloushallinnon prosessien kehittämistä pidetään hyvänä suuntauksena.

Tarkastuslautakunnan tiedon mukaan kuntayhtymän palveluverkkotyö ei ole edennyt. Kuitenkin kuntayhtymä tekee päätöksiä palveluverkon muutoksista erillään palveluverkkotyöstä. Jäsenkunnat kuulevat muutoksista usein vasta jälkikäteen, vaikka niillä on vaikutusta myös kuntien tuottamiin palveluihin.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt erityistä huomiota kuntayhtymän viestintään. Viestintä niin jäsenkuntien koronatilanteesta kuin palveluiden tarjonnasta ja siihen liittyvistä muutoksista on erittäin tärkeää. Johdon tuleekin varmistua siitä, että viestintä tapahtuu oikea-aikaisesti ja on riittävää sekä tavoitettavaa.

- **Tarkastuslautakunta suosittaa, että toimintojen siirroista ja toimipisteiden lakkautuksista päätetään osana palveluverkkoprosessia, eikä yksittäisinä asioina. Kuntayhtymän johdon tulee tehdä tiivistä yhteistyötä jäsenkuntien kanssa ennen päätöksentekoa.**
- **Tiedonkulussa eri sidosryhmien kanssa on ollut vakavia puutteita arviointivuonna. Tarkastuslautakunta toteaa, että asia on kuntayhtymän johdon vastuulla.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että kuntayhtymän hallintoa ja tukitoimia hoidetaan laadukkaasti ja tehokkaasti, jotta hallinnon kustannukset eivät lisäänty.**

IKÄIHMISET

Kotihoidon käynnit kasvoivat vuonna 2020 yhteensä 4 % ja käynnit yli 75-vuotiaiden luona 6 % verrattuna vuoteen 2019. Ympäri vuorokautisissa palveluissa oli vuoden vaihteessa omia paikkoja käytössä 695 kpl ja ostopalvelupaikkoja 722 kpl. Ostopalvelujen osalta kokonaismäärä on 11 % pienempi kuin 2019. Tehostettuja asumispalvelupaikkojen määrää on vähennetty. Tuottavuusohjelman yhtenä tavoitteena on jatkaa ympäri vuorokautisten palveluiden laskevaa trendiä ja siirtyä kevyempien palvelujen käyttöön.

Keusoten tehtävänä on mahdollistaa, että kunnat voivat vastata hyvästä asumispalveluiden laadusta. Kunnan tulee laissa säädetyn mukaisesti järjestää iäkkäille henkilöille heidän tarpeisiinsa nähden riittäviä ja oikea-aikaisia sosiaali- ja terveystalvuuja. Näin ollen myös vanhusten asumispalveluiden tulee kaikissa tilanteissa vastata vanhusasiakkaiden palvelujen tarvetta. Vanhuspalvelulain 1.10.2020 voimaan tulleiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstön vähimmäismitoitusta koskevien muutosten tavoitteena on vahvistaa palvelun laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Valvontaviranomaisten havaintojen perusteella valitettavana ilmiönä on viime aikoina ollut se, että tehostetun palveluasumisen toimintayksiköitä on ryhdytty muuttamaan kevyemmän palvelun sekayksiköiksi ns. "hybridiyksiköiksi", vaikka asiakkaiden palvelujen tarve ei olisi tosiasiallisesti muuttunut. Valvontaviranomaiset ovatkin selvittäneet useita valvontatapauksia, joissa vanhusten tehostetun palveluasumisen sekä tavallisen palveluasumisen järjestämiseen ja tuottamiseen on samassa sekayksiköksi muutetussa toimintayksikössä liittynyt merkittäviä asiakasturvallisuuteen liittyviä ongelmia. Lisäksi moniin valvontatapauksiin on liittynyt vanhusten perusoikeuksien toteutumisen laiminlyöntejä. Iäkkäille henkilöille tarkoitettut palvelut, mukaan lukien asumispalvelut, on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäisevät muiden palvelujen tarvetta.

IKÄIHMISET (JATKUU)

- Koska vastuu asumispalveluiden hyvästä laadusta ja riittävydestä on kunnilla, kuntayhtymän jäsenkuntien tulisi yhdessä selvittää, miten niiden valvontavelvollisuus voi toteutua ja onko nykyinen tilanne lainmukainen.
- Palvelujen muuttuessa tulee olla muutossuunnitelma palvelujen vaihtoehtoiselle toteutustavalle.
- Tarkastuslautakunta muistuttaa, että vanhus- ja muissa palveluissa toimipaikkojen muutoksista on päätettävä osana kuntayhtymän palveluverkkoprosessia, eikä erillisinä asioina. Niistä on myös neuvoteltava niiden jäsenkuntien kanssa, joita asia koskee, hyvissä ajoin ennen päätöksentekoa.
- Tarkastuslautakunta edellyttää, että vanhuspalveluiden ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä tulee jatkaa edelleen.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että vanhuspalveluissa kevyempien palvelujen käyttöönotto ympärivuorokautisten asumispalveluiden sijaan edellyttää koko toimintaketjun resurssien lisäämistä huomioiden muutokset ikärakenteessa. Tarkastuslautakunta esittää koko toimintaketjun kehittämistä ja mahdollisesti uudistamista siten, että asiakkaiden palvelutarve huomioidaan. Tarkastuslautakunta velvoittaa kuntayhtymää selvittämään onko asumispalveluiden määrän vähentäminen inhimillisesti ja palvelun tuottamisen sekä talouden näkökulmasta tavoiteltavaa.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että teknologisia ratkaisuja tulee kehittää ja ottaa käyttöön osana kotiin vietävien palvelujen toimintaa.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän tulee varmistaa, että ikäihmisten palveluiden tuotannossa on riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö. Erityisesti asumispalveluiden osalta tulee varmistua, että henkilöstön määrä ja koulutus vastaa palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja palvelujen tarvetta kaikkina vuorokauden aikoina.

VAMMAISET

Vuoden 2019 arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta edellytti, että vanhus- ja vammaispalveluiden ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä jatketaan. Tarkastuslautakunnan tiedon mukaan ainakaan vammaispalveluiden osalta tämä ei toteutunut, sillä valvontakäyntejä oli vain muutama loppuvuodesta sen jälkeen, kun vammaispalveluiden valvontaa oli käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksessa.

Keusoten valvonnasta vastaavien mukaan kuntayhtymän valvonta on sopimusvalvontaa. Keusoten vastuulle kuuluu kuitenkin paljon asioita, joita sopimukseen ei yksityiskohtaisesti kirjata, mutta joiden valvontavastuu on lakisääteisesti kuntayhtymällä. Esimerkiksi itsemääräämisoikeuden rajoituspäätösten laillisuusvalvonta kuuluu Keusotelle jo lain perusteella. Valvonnan onkin ulotuttava asiakaskohtaiselle tasolle, jotta perusoikeuksien toteutuminen voidaan varmistaa. On ilmeistä, että niin ei ole arviointivuonna ollut.

Keusotella on oltava myös ostopalveluiden osalta tieto, saako asiakas hoito- ja palvelusuunnitelman ja tehtyjen palvelupäätösten mukaiset palvelut. Tämän tiedon on oltava automaattisesti myös asiakkaan edunvalvojien ja omaisten saatavilla. Tällä hetkellä palvelusopimusten toteutumisen valvonta jää asiakkaan tai hänen edunvalvojensa ja omaistensa kontolle. Kuntayhtymälle asia on myös taloudellinen. Keusote maksaa tilaamansa palvelut, joten sen on myös tiedettävä, onko palvelut toimitettu. Esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien lisäys on kuitenkin ylittänyt budjetin.

- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä palveluyksiköihin lisätään.**
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että sopimusten kattavuutta on laajennettava koskemaan niitäkin palveluita, joita ei ole hankittu kilpailutuksen kautta. Esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien ja lisätuen resurssien käyttö on määriteltävä sopimuksella, jotta toimintaa voidaan valvoa. Ei voi kuitenkaan olla niin, että ilman kilpailutusta hankitut palvelut ovat valvonnan ulkopuolella.**
- **Hyvinvointisuunnitelmaa tehdessä on otettava huomioon jäsenkuntien vanhusneuvostot ja vammaisneuvostot (kuntalaki 27 § ja 28 §) ennen päätöksentekoa niitä koskevissa asioissa.**

TERVEYSPALVELUT JA SAIRAANHOITO

Koronaviruspandemia vaikutti merkittävästi terveyspalveluiden ja sairaanhoidon palvelualueen toimintaan. Pandemia vaikutti palvelujen kysyntään ja henkilöstön saatavuuteen. Palveluita pystyttiin tuottamaan kuitenkin melko hyvin lukuun ottamatta suun terveydenhuollon palveluita ja kotikuntoutusta. Koronapandemia vauhditti etäpalveluiden käyttöönottoa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota kuntayhtymän puhelinpalveluiden ja takaisinsoittojärjestelmän toimimattomuuteen. Asiakkaat ovat joutuneet odottamaan takaisinsoittoa kohtuuttoman kauan. Erityisesti ikääntyneet ovat kärsineet tästä eniten.

Kotikuntoutuksen merkittävyys on kasvanut. Tehostetun asumispalveluiden käytön vähentäminen lisää kotikuntoutuksen tarvetta. Myös Keusoten jäsenkuntien väestön ikääntyminen luo kasvavan tarpeen kuntoutuspalveluille.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Järvenpään uuden sosiaali- ja terveystalon (JUST) toiminnan rapauttamiseen ilman muutossuunnitelmaa tehdyllä ylilääkärijärjestelyllä.

- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että puhelinpalveluissa on riittävät resurssit ja että takaisinsoittojärjestelmä saadaan toimimaan ja että takaisinsoitto tapahtuu kohtuullisessa ajassa myös koronapandemian aikana. Varausjärjestelmän on suoriuduttava myös suurista puhelumääristä.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että kotikuntoutuksen resurssit tulee turvata. Kotiin vietäviä palveluja tulee tarkastella kokonaisuutena ja tarkastelussa tulee ottaa huomioon asiakkaiden palvelutarpeet.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että perusterveydenhuollon palveluita tulee vahvistaa ja varmistaa riittävä sekä ammattitaitoinen henkilöstö.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että erikoissairaanhoidon kustannuksia seurataan riittävällä tarkkuudella talousarvion ennustamisen parantamiseksi.**

AIKUISTEN MIELENTERVEYS-, PÄIHDE- JA SOSIAALIPALVELUT SEKÄ LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT (MIELA)

Tarkastuslautakunta toteaa, että Mielan toiminta on onnistunut vuonna 2020 kohtuullisen hyvin. Pandemian aikana etäpalvelujen kehittäminen saatiin nopealla aikataululla käyttöön ja etäpalvelut onnistuivat joillakin osa-alueilla hyvin. Pääsääntöisesti aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelut pystyttiin tarjoamaan pandemiavuoden aikanakin. Tästä tarkastuslautakunta haluaa osoittaa kiitoksen henkilöstölle. Toisaalta tilinpäätösmateriaalista ei käy ilmi, että onko hoitoon pääsyssä ollut ongelmia ja kuinka pitkiä hoitojonot ovat.

Onnistunutta kehittämistyötä on tehty myös päihdeasiakkaiden avokuntoutuksessa. Vuoden 2020 aikana Hyvinkään yksikkö vakiinnutettiin ja Järvenpään avattiin toinen avokuntoutusyksikkö. Avokuntoutuksella on merkittävä vaikutus välttää laitospäästämisen tarvetta. Myös asiakkaiden siirtyminen laitospäästämisestä kotiin nopeutuu avokuntoutuspalvelujen avulla. Tarkastuslautakunta pitää avopalveluiden kehittämistä hyvänä.

Tarkastuslautakunta on huolissaan yleisesti sosiaali- ja terveysalan pätevän henkilöstön saatavuudesta. Huolta herättää lisäksi henkilöstön jaksaminen, suuri vaihtuvuus ja henkilöstön kokemusarvon puute. Mielan alueella psykologien ja sosiaalityöntekijöiden saatavuus on ollut erittäin vaikeaa. Lakisäteiset palvelut on saatu järjestymään tehtävien järjestelyn kautta, mutta joidenkin palvelujen määräajassa toteutuminen on ollut erittäin haasteellista. Tarkastuslautakunta edellyttää, että henkilöstön hyvinvointiin ja saatavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja sitä kehitetään.

Mielan alueella palveluiden tarve on ollut kasvusuunnassa. Lastensuojelun tarve on määrällisesti lisääntynyt ja valitettavasti tapaukset ja tilanteet ovat monimutkaistuneet. Lastensuojelussa on lisätty kiireellisten ja avohuollon sijoitusten arviointia omissa vastaanotto- ja arviointiyksiköissä Tuusulassa ja Järvenpäässä. Oman arvioinnin lisääminen on ollut hyvä kehityssuunta. Näiden toimien tavoite on taloudellinen, mutta erityisesti näillä on mahdollisuus vaikuttaa laadullisiin tuloksiin sekä lasten ja perheiden hyvinvointiin.

AIKUISTEN MIELENTERVEYS-, PÄIHDE- JA SOSIAALIPALVELUT SEKÄ LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT (JATKUU)

Tulevaisuudessa, jotta jokaiselle Keusoten Mielen kriteerit täyttävälle asukkaalle pystyttäisiin tarjoamaan tarvittavat palvelut, tulee palvelujen kustannustehokasta tuottamista parantaa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä ennaltaehkäisevien palvelujen kehittämistä ja niihin panostamista. Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittämisessä yhteistyö kuntien kanssa on erityisen tärkeää. On tärkeää, että ehkäisevät palvelut ovat tarjolla koko Keusoten alueella ja lakisääteiset palvelujen saatavuuden määräajat täyttyvät 100%.

- **Tarkastuslautakunta esittää laatimaan selvityksen lastensuojelun oman toiminnan ja paikkojen määrällisestä lisäämisestä verrattuna ostopalvelujen kustannuksiin. Muidenkin palvelujen osalta omien ja ostopalveluiden suhdetta on tarkasteltava säännöllisesti ja mietittävä palvelujen ostojen tai oman tuotannon kustannustehokkuutta.**
- **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että joidenkin palvelujen määräajassa toteutuminen on erittäin haasteellista. Tarkastuslautakunta edellyttää, että palvelut tarjotaan lain vaatimissa määräajoissa.**
- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Keusote tekee yhteistyötä jäsenkuntien kanssa ennaltaehkäisevissä palveluissa.**
- **Tarkastuslautakunta edellyttää, että ennaltaehkäiseviä ja matalankynnyksen palveluita on saatavilla kaikissa jäsenkunnissa ja toimintaa tulee kehittää edelleen.**
- **Pitkällä tähtäyksellä kehityksen suuntaan voidaan vaikuttaa vahvistamalla satsausta ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tunnistamiseen ja tukeen.**
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että etäpalvelu ei saa korvata henkilökohtaista vastaanottoa.**
- **Tarkastuslautakunta suosittaa, että korona-aikana positiivista potentiaalia sisältävien etäpalvelujen mutojen kehittämistä jatketaan.**

HENKILÖSTÖ JA TYÖHYVINVOINTI

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän palvelujen tuotannossa henkilöstö on kaikki kaikessa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota suureen sairauspäiväolojen määrään. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että vaihtuvuusprosentti vakituisen henkilöstön osalta oli 14,4 % (ilman eläköitymistä 12 %) vuonna 2020, kun vuonna 2019 se oli 9,3 %.

Kuntayhtymässä tehtiin vuonna 2020 Mitä kuuluu? -työhyvinvointikysely. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että kyselyn vastausprosentti oli vain 59 % vuonna 2020 (vuonna 2019 64 %). Vuoden 2020 Mitä kuuluu -kyselyn tulosten perusteella Keusotea työnantajana suosittelisi 51 % työntekijöistä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koulutuspäivien määrä on ollut vähäinen per henkilö 2020. Työntekijöiden koulutuspäivien määrä oli keskimäärin 1,2 koulutuspäivää. Esimiehillä 4-6 valmennuspäivää.

Tarkastuslautakunta nostaa esille myös lähtökyselyyn vastanneiden vähäisen määrän. Vuonna 2020 lähtökyselyihin vastasi vain 20 % lähtijöistä.

- **Tarkastuslautakunta suosittaa, että palkkausjärjestelmien harmonisointiin ja henkilökunnan tasapuoliseen kohteluun tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota ja henkilöstönedustajilla tulee olla riittävä aika neuvottelujen valmisteluun.**
- **Tarkastuslautakunta suosittaa, että Mitä kuuluu? -kyselyn perusteella esille tulleiden ongelmakohtien ja työn kuormittavuuden suhteen tehdään yksiköissä yhteisiä välittömiä toimia ja parannussuunnitelmia. Työnantajan tulee kannustaa henkilökuntaa vastaamaan Mitä kuuluu? -kyselyyn ja tähän tulee varata aikaa.**
- **Tarkastuslautakunta katsoo, että sairauspoissaolojen seurannan osalta tulee kehittää toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.**
- **Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä tulee ottaa käyttöön. Tarkastuslautakunta esittää, että ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen sekä jaksamiseen kehitetään uusia toimintamalleja, esim. suositaan joustavia työaikajärjestelyitä.**
- **Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa kuntayhtymän tulee olla edelläkävijä.**
- **Tarkastuslautakunta esittää, että seuraavassa henkilöstökertomuksessa tuodaan esille mihin toimenpiteisiin on ryhdytty henkilöstökyselyissä esille tuoduissa asioissa ja mihin tuloksiin on päästy.**

LOPUKSI

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä:

- Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti.
- Kuntalaisten palvelujen tarpeen tulee ohjata henkilöstön määrää ja osaamista. Lisäksi tulee panostaa palveluiden laatuun ja saatavuuteen.
- Vaikutusten ennakoarviointia tulee vahvistaa päätöksenteossa.
- Asiakastyytyväisyyttä tulee jatkuvasti mitata.
- Tilinpäätöksen perusteella ei pysty vielä arvioimaan palvelujen tasapuolisen saatavuuden toteutumista. Mikä on jonotusaika päivystykseen iltaisin, miten päivystysvastaanotot sijoittuvat alueellisesti? Pääseekö päivystykseen helpommin nyt, kun käytössä ovat kuuden kunnan yhteiset resurssit?
- Toimintakertomuksesta ei käy ilmi mitään sote -jaoston toiminnasta ja siitä kuinka paljon reklamaatiota vuonna 2020 tehty ja mitkä ovat kehitystoimenpiteet.

Keski-Uudenmaan SOTE-kuntayhtymän tarkastuslautakunta
Keusoten alue 21.5.2021

Liisa Majanen
puheenjohtaja

Jouni Maijala
jäsen

Tomi Passi
jäsen

Mikael Miettinen
jäsen

Mari Linna
jäsen

Juha Peltonen
varajäsen

Riina Mattila
varajäsen

Keski- **SOTE**
Uudenmaan

Puoltaja	Puoltopäivä	Puoltamisen tulos	Puoltajan kommentit
Allekirjoittaja		Allekirjoitus aika	
Jouni Majjala		25.05.2021 14:20	
Juha Peltonen		25.05.2021 18:42	
Mari Linna		26.05.2021 09:09	
Mikael Miettinen		31.05.2021 09:14	
Riina Mattila		31.05.2021 14:27	
Tomi Passi		31.05.2021 15:26	
Liisa Majanen		01.06.2021 10:08	
Allekirjoittaja	Allekirjoituspäi...	Enkooda...	M
CN=Majanen Liisa keumajanli, O=Keusote, C=...	01.06.2021 10:08	BASE64	S

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

KESKI-UUDENMAAN SOTE

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Keskisuudenmaan sote-kuntayhtymän neijä ja tarkeastuslautakunnan viimeinen arviointivuosi on saatu päätökseen. Arvioinnissa korostui koronan vaikutukset ja sen tuomat haasteet.

Arviointi perustuu tarkeastuslautakunnan tekemään työhön.

Tarkeastuslautakunta on koronapandemiasta jontuen gidänyt teema-keskuksia, joihin on osallistunut useita viranhaltijoita. Tarkeastuslautakunta saanut tilannekatsausla kuntayhtymän toiminnasta ja palvelutarjonnasta toiminnan kehittämistä.

KIITOS!